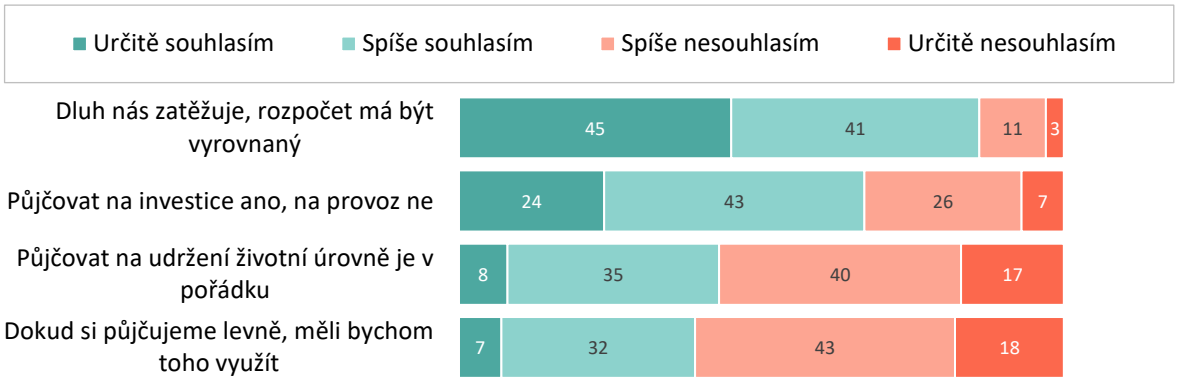
Tisková zpráva analytického ústavu STEM
18. září 2026

Vyrovnaný rozpočet požaduje naprostá většina veřejnosti, shoda ale končí u konkrétních důvodů k zadlužování

Zářijový průzkum analytického ústavu STEM pro CNN Prima News ukazuje, že napříč českou veřejností panuje téměř všeobecná shoda na potřebě rozpočtové odpovědnosti – s tím, že veřejný dluh je zátěží a rozpočet by měl být za běžných okolností vyrovnaný, souhlasí 86 % lidí. Tato shoda se ale rozpadá, jakmile jde o konkrétní důvody k zadlužování: půjčky na investice toleruje 67 % veřejnosti, půjčování na udržení životní úrovně jen 43 % a využití dnešních relativně výhodných podmínek k dalšímu zadlužování 39 %. Právě u posledních dvou zmíněných výroků se postoje voličů jednotlivých stran rozcházejí nejvýrazněji – mezi voliči koalice SPOLU a hnutí ANO dosahuje rozdíl až 43 procentních bodů. Navrhovaný schodek rozpočtu na rok 2027 ve výši 389 miliard Kč označuje za příliš vysoký většina veřejnosti, cestu k jeho snížení vidí lidé spíše ve snižování výdajů než ve zvyšování daní.

Obecná rozpočtová odpovědnost patří k mála tématům, na kterých se dnes čeští voliči napříč rozštěpeným politickým spektrem téměř bezvýhradně shodnou. S tvrzením, že státní dluh nás dlouhodobě zatěžuje a rozpočet by měl být standardně vyrovnaný nebo přebytkový, souhlasí 86 % veřejnosti, z toho 45 % rozhodně. „Právě otázka obecné rozpočtové odpovědnosti patří k mála shodám, které dnes napříč politicky rozdělenou českou společností přetrvávají – ať se zeptáte voličů kterékoli strany, výsledek je velmi podobný," říká analytik STEM Martin Kratochvíl. Relativní shoda (67 %) panuje také na tom, že půjčky na investice lze tolerovat, ne však půjčky na provozní a spotřební výdaje. Naopak přímé půjčky na udržení životní úrovně nebo využití toho, že je ČR ve srovnání s jinými zeměmi méně zadlužená, jsou už kontroverznější a mají podporu jen menšiny veřejnosti – 43 respektive 39 %.

„Souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky, které se týkají státního dluhu?“

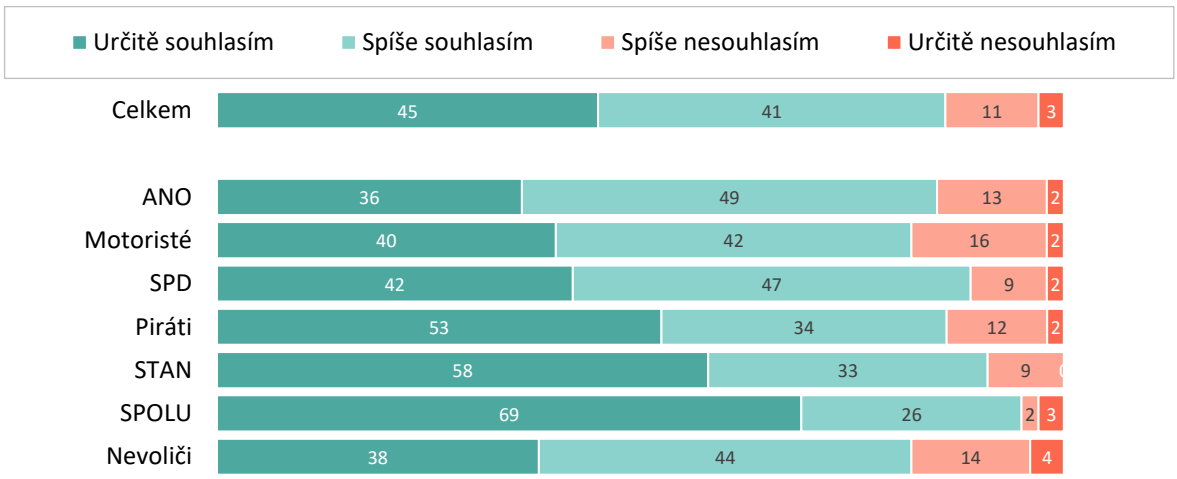

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Pozor: v grafu jsou z důvodu přehlednosti použity zkrácené popisky výroků (viz výše uvedená otázka). Respondentům byla jednotlivá tvrzení předložena v tomto plném znění:
„Státní dluh nás dlouhodobě zatěžuje. Rozpočet by měl být standardně vyrovnaný nebo přebytkový. V dobrých časech by stát měl dluh snižovat a půjčovat si jen tehdy, když je to nezbytné k překonání krize“ (v grafu zkráceně „Dluh nás zatěžuje, rozpočet má být vyrovnaný“);
„Není problém, když si stát půjčí na investice, které podpoří bezpečnost země a dlouhodobý růst, např. do obrany nebo dopravní infrastruktury, ale neměl by si půjčovat na provoz, tzn. na platy, důchody, sociální dávky apod.“ (zkráceně „Půjčovat na investice ano, na provoz ne“);
„Je v pořádku, když si stát půjčuje na to, aby udržel životní úroveň svých občanů, tedy že díky dluhu dnes nemusí snižovat důchody nebo omezovat zdravotní péči“ (zkráceně „Půjčovat na udržení životní úrovně je v pořádku“);
„Řada států si půjčuje výrazně dráž než Česko nebo jsou mnohem zadluženější. Dokud si můžeme půjčovat za dnešních výhodnějších podmínek, měli bychom toho využít“ (zkráceně „Dokud si půjčujeme levně, měli bychom toho využít“).

Shoda na požadavku vyrovnaného rozpočtu je navíc velmi silná napříč celým politickým spektrem – voliči se liší jen v síle přesvědčení. Zatímco voliči současných vládních stran a nevoliči souhlasí o něco méně razantně, mezi voliči opozičních stran je rozhodně přesvědčených vždy více než polovina, u voličů koalice SPOLU pak téměř 70 %.

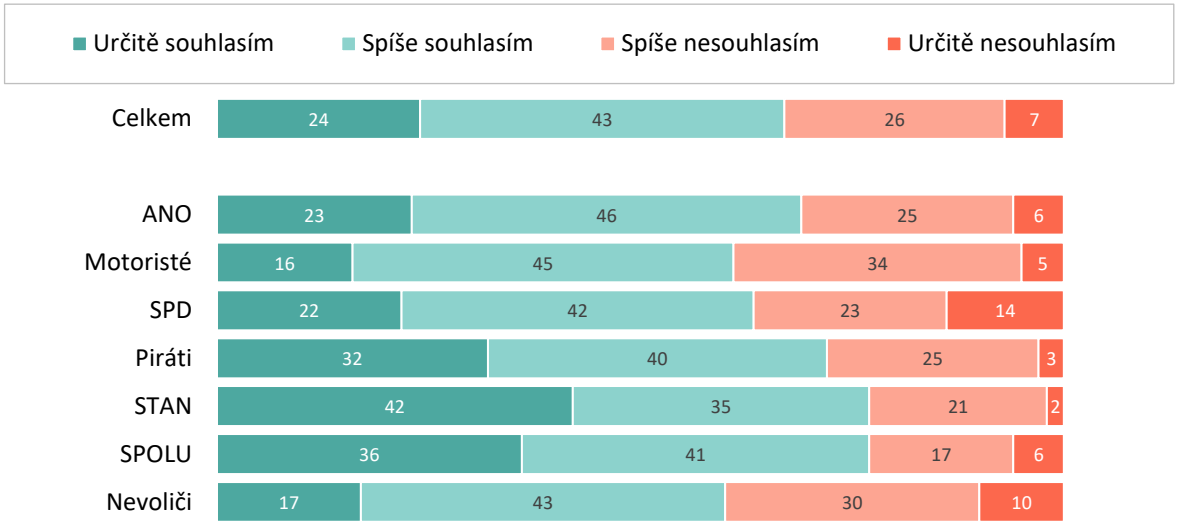
„Dluh nás zatěžuje, rozpočet má být vyrovnaný“ – podle volby 2025

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Podobně vysoká shoda panuje i v tom, že půjčky státu na investice nejsou zásadním problémem, zatímco půjčky na běžný provoz ano – s tím souhlasí 67 % veřejnosti. I zde jsou rozdíly hlavně v intenzitě souhlasu, silněji se k tvrzení kloní opět voliči současné opozice.

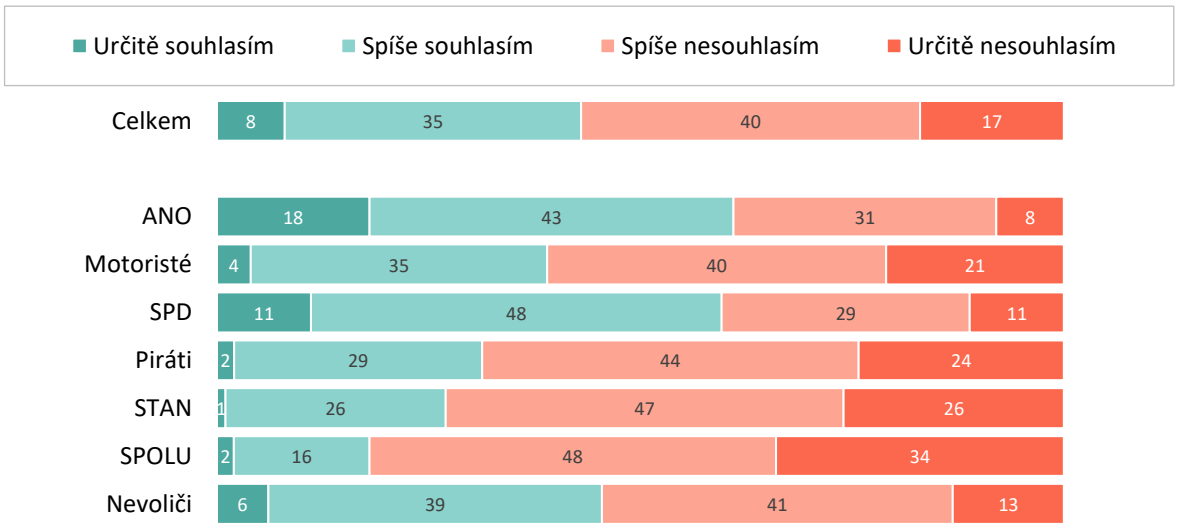
„Půjčovat na investice ano, na provoz ne“ – podle volby 2025

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Kontroverznější je otázka, zda je v pořádku, aby si stát půjčoval na udržení životní úrovně občanů. S tímto tvrzením nesouhlasí 57 % veřejnosti, přičemž nejsilnější nesouhlas vyjadřují voliči opozice; proti jsou převážně i voliči Motoristů sobě a nevoliči. Většinu, která takové půjčování schvaluje, najdeme jen mezi voliči SPD a ANO, i mezi nimi je ale nesouhlasem zastoupeno zhruba 40 % lidí. „Právě u tohoto výroku vidíme jeden z nejvýraznějších rozdílů mezi voliči jednotlivých stran. Voliče koalice SPOLU a hnutí ANO dělí v souhlasu s tímto tvrzením propast 43 procentních bodů – 18 % oproti 61 %,“ upozorňuje Kratochvíl.

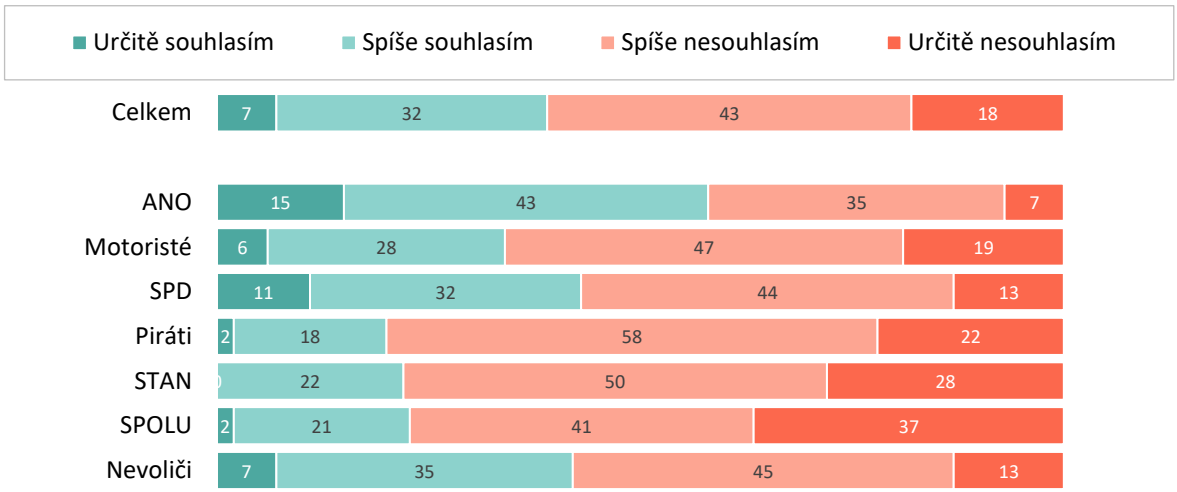
„Půjčovat na udržení životní úrovně je v pořádku“ – podle volby 2025

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Velmi podobně dopadá i (ne)souhlas s tvrzením, že Česko má ještě prostor si více půjčovat, protože jiné státy jsou zadluženější nebo si půjčují dráž. Nesouhlasí s ním 61 % veřejnosti, výrazně proti jsou opět voliči opozice i voliči Motoristů sobě. Jedinou skupinou, v níž převažuje souhlas, jsou voliči hnutí ANO – i mezi nimi ale s tímto přístupem nesouhlasí 42 % z nich.

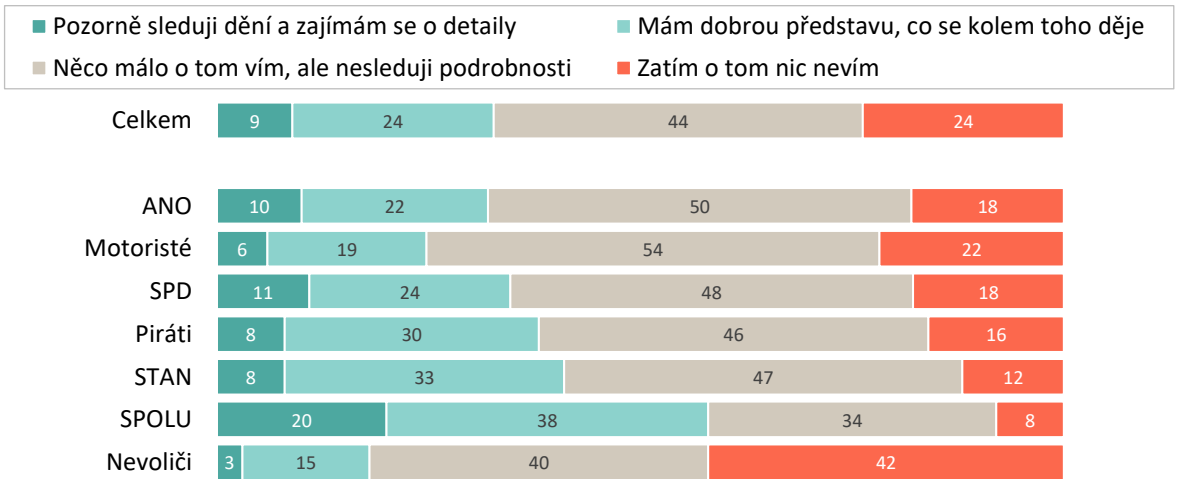
„Dokud si půjčujeme levně, měli bychom toho využít“ – podle volby 2025

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Otázky rozpočtové odpovědnosti nejsou jen teoretické. Na začátku září, zhruba týden po zveřejnění návrhu státního rozpočtu na rok 2027, se o něj a o výši schodku podrobněji zajímala zhruba třetina veřejnosti (32 %). Další necelá polovina lidí o návrhu zaslechla, nesleduje ale podrobnosti, a ke čtvrtině veřejnosti se informace o novém rozpočtu zatím vůbec nedostaly. „Voličské skupiny jsou si v míře zájmu o rozpočet a dluh poměrně podobné. Výrazněji se liší jen nevoliči, mezi nimiž je zdaleka nejvíc neinformovaných, a voliči koalice SPOLU, jejichž zájem je naopak nadstandardní – v novinkách o rozpočtu a dluhu se podle vlastních slov orientuje více než polovina z nich, přesně 59 %,“ popisuje Kratochvíl.

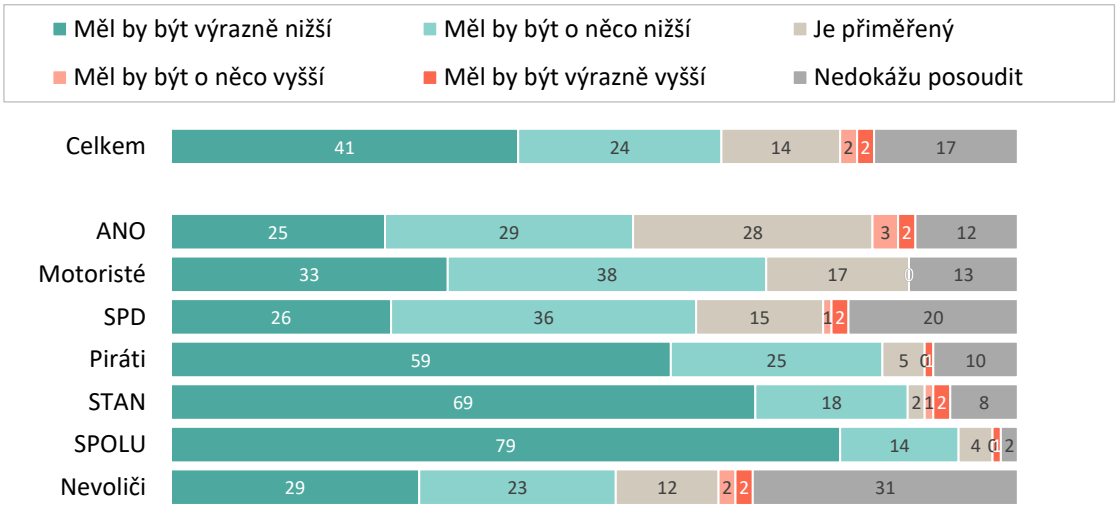
„Nakolik se zajímáte o to, jaký bude státní rozpočet a státní schodek (nový dluh) pro příští rok 2027?“ – podle volby 2025

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Navrhovaný schodek rozpočtu, jehož výše byla veřejnosti pro srovnání přiblížena, jako by si domácnost s měsíčním příjmem 45 tisíc Kč měsíčně půjčovala dalších 8 tisíc Kč navíc, vnímá veřejnost jako příliš vysoký. Snížit by ho chtěly dvě třetiny lidí (66 %), z toho 41 % výrazně a dalších 24 % alespoň o něco. Za přiměřený jej považuje 14 % veřejnosti a zvýšit by ho chtěla jen 4 % lidí, zbylých 17 % nedokáže výši schodku posoudit. Požadavek na jeho snížení sdílejí všechny politické tábory, nejrazantněji ho ale prosazují voliči opozičních stran. „Jedinou skupinou s výraznějším podílem těch, kdo navrhovaný schodek akceptují, jsou voliči hnutí ANO – i mezi nimi ale nakonec převažují ti, kdo chtějí schodek nižší," dodává Kratochvíl.

Plné znění včetně úvodu: „Vláda navrhla rozpočet pro rok 2027 se schodkem 389 miliard Kč. Pro srovnání to odpovídá tomu, jako by si domácnost s měsíčním příjmem 45 tisíc Kč půjčila každý měsíc ještě 8 tisíc navíc. S ohledem na současnou situaci naší země, jak hodnotíte navrhovanou výši schodku (nového dluhu)?" – podle volby 2025

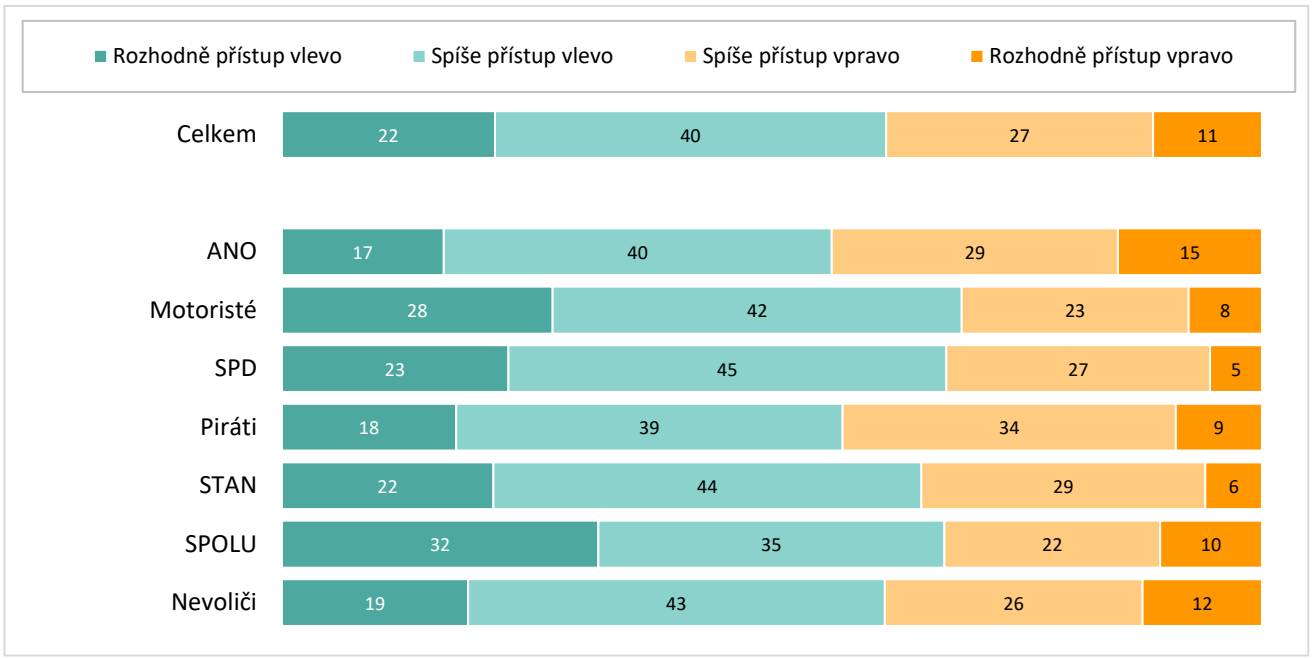
Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Na cestě k vyrovnanému rozpočtu se veřejnost úplně neshodne, přesto se většina (62 %) přiklání spíše ke snižování výdajů – i za cenu toho, že se omezí některé služby státu a pomaleji porostou důchody a platy ve veřejném sektoru. Cestu vyšších příjmů, tedy zvýšení daní a odvodů, které by zaplatily firmy i domácnosti, preferují častěji voliči hnutí ANO a Pirátů, ani u nich ale nejde o většinový postoj (44 % respektive 43 %). „Ochota platit více na daních, aby se stát nemusel tolik zadlužovat, zůstává v české společnosti mírně menšinovým postojem napříč celým politickým spektrem," uzavírá Kratochvíl.

„Pokud by se stát měl v příštích letech přibližovat vyrovnanému rozpočtu, která z těchto dvou cest je Vám osobně bližší?“ – podle volby 2025

Především snižovat výdaje – i za cenu toho, že se omezí některé služby státu a pomaleji porostou důchody a platy ve veřejném sektoru.

Především zvyšovat příjmy – i za cenu toho, že vzrostou daně a odvody, které zaplatí firmy i domácnosti.

Zdroj dat: STEM pro CNN Prima News, začátek září 2026, N = 1539, CAWI

Citovaný výzkum analytického ústavu STEM (www.stem.cz) byl proveden pro CNN Prima News na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let v termínu 2.-7. září 2026. Sběr dat probíhal metodou kvótního výběru prostřednictvím online dotazování (CAWI). Na otázky odpovědělo 1 539 respondentů.